Ч. 219 (12.585). Львів, пятниця 3. жовтня 1930. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік LI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

Редакція і Адміністрація: Львів, Ринок ч. 10. II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло“ Львів. Головний редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем. Рукописів не звертається

Передплата в краю: Місячно 5·00 зол. Четвертьрічно 15·00 „ Піврічно 27·50 „ Річно 55·00 „ За границею: В Америці 1 долар Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол. Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. В справі оголошень звертатися до Адміністрації. Ціна одного примірника 25 сот.

1922 і 1930.

Львів, 1. жовтня 1930.

Осінь 1922 року — це недавній час і ще у досить свіжій памяті людей. Ті самі українські політичні партії, які творять нинішній Виборчий Бльок, рішили тоді з відомих засадничих причин стриматися від виборів і видали відповідний поклик до народу. Урядові ж чинники вживали ріжних заходів і засобів, щоби те рішення не було переведене в життя. Давано тоді далекойдучу підтримуку „хліборобській“ виборчій листі, яка виломилася зпід загально-національної солідарности у відношенні до виборів, з другогож боку український загал, який цю солідарність підтримував, пережив невимовно важкі дні. В той час мали місце відомі терористичні акти, за якими послідували масові арешти українських селян та — передовсім — інтеліґентів. Редакція нашого щоденника (який виходив тоді під назвою „Громадський Вістник“) була засипувана матеріялом про ревізії й арештування, була велика сила гостро актуальних місцевих тем, але писати про все те було просто неможливо. Врешті й ґазета була закрита та мусіла змінити назву (на „Свобода“). Польська преса освітлювала ті події, як розпутання української революційної филі з одного боку, та її енерґійне здавлювання з другого. Алеж, на превелике диво, добігали до кінця соймові вибори — і вийшли на волю сотні арештованих, а навіть переведені згодом судові політичні процеси (нпр. процес т. зв. твердохлібівців) закінчилися здебільша увільненням підсудних. Мимоходом зазначити треба, що в цілій Польщі тодішні вибори були переведені коректно, справедливо й обєктивно (було це за уряду проф. Новака), — за вийнятком трьох східньо-галицьких воєвідств, які представляли жалюгідний образ відносин...

В наслідку тої широко закроєної акції в 1922 році ввійшло до польського сойму 5 „хліборобів“ Ількова. Вони склали як стій відому заяву деклráративного характеру в імени „цілого народу“ і ця заява була у відомий спосіб використана. Але це був лише безпосередній ефект траґедії кількох передвиборчих тижнів. Бо не минули два-три роки, як той самий Ільків мусів перейти до опозиційного табору та виголошувати у соймі скрайньо опозиційні промови. У психіці українських народніх мас та зокрема укр. інтеліґенції ті виборчі тижні з 1922 року залишили глибокі сліди і ті тижні безумовно відбилися на гостро неґативному відношенні українського національного табору до примирюючих спроб кабінету ген. Сікорського, який прийшов на зміну проф. Новакові. А форсована таким накладом сил „партія хліборобів“ щезла так основно з поверхні національно-політичного життя, що коли при найближчих соймових виборах у 1928 році спадкоємець тієї „партії“ „УНС“ хотів виступити з окремою листою, йому порадили занехати цей благородний замір, не тратити сил і спускатися на дно забуття. І коли нині можна ріжно ставитися до рішення українських політ. партій з 1922 року про виборчу абстиненцію, — все одно не підлягає ніякому сумніву, що це абстиненція українців у виборах та вможливлення полякам і жидам здобуття непропорціонально великого числа мандатів загострило польсько-українські взаємини, а все те, що ділося тоді на страдальній галицькій землиці при знехтованих окликах українських пересторог, застережень і протестів.

Ледви вісім літ минуло з того часу. Невідомі руки палили стирти й різали телефонічні дроти. Будучі розправи викажуть, чи це робили члени УВО, чи справники таки залишаться невикритими. Але сути речі це не зміняє: вязниці вже нині переповнені арештованими, редакція „Діла“ засипана вістками про перебіг т. зв. пацифікаційної акції, а одночасно цензура змазує нам цілі сторінки. Правда, нинішній образ подій трохи інший, ніж тому 8 літ: він мальований далеко грубшими й ширшими штрихами й виглядає далеко страшніше. В орбіту випадків втягнені буквально найширші маси населення і буквально ціле життя народу, не лише політичне, але й культурне та господарське. Це булож у 1922 році того, щоби будинки шкіл, читалень і кооператив летіли у воздух та поселяли в підкладаному огні

та щоби були зачинювані старі середні школи, які видали кілька ґенерацій української інтеліґенції. Але в осені 1922 року були і нині, в осені 1930 р., є — соймові вибори. І хоча впевняють нас, що вся т. зв. пацифікаційна акція звязана виключно з політичними саботажами, цілком відділювати нинішні події у краю від виборів є річю зовсім неможливою. Бо чимже пояснити факт, що серед резолюцій деяких громадських рад на Поділлі, видніють м. і. точки про — голосування на листу ББ або стримання себе від голосування взагалі?! „Спонтанічний прояв зміненої орієнтації“?! Хто в це повірить?! Або такий факт, як заквестіонування у канцелярії провідної української політичної партії не лише всіх виборчих актів, але навіть півофіціяльної польської книжки „Сейм і сенат“, видання Ржепецького у Познані!

На цю тему можна би чимало писати, — чимало такого, що вказувало би на нерозривний звязок нинішніх подій у краю з — виборами.

Якіж існують можливости ближчих і дальших наслідків цієї акції — з погляду виборів? Про це кілька слів завтра.

Америка і СРСР.

(Від нашого кореспондента)

Рим, 25. вересня 1930.

Італійські часописі слідкують з величезним зацікавленням за розвитком економічного конфлікту між СРСР і Америкою. Конфлікт цей, як відомо, почався внаслідок ввозу до Америки більшовицького ліса і марґанцю по ціні нижчій собівартости. Загрожені в своїх комерційних інтересах американські торговці лісом і фабриканти марґанцю звернулися до американського уряду з проханням заборонити ввіз радянського краму, вказуючи, що він продукується примусовою працею.

„Відповідно до інформацій, що їх отримав американський уряд, — писав секретар департаменту скарбу п. Сеймур Лемон, — накладаючи заборону виладування совітських кораблів, — більшовики мобілізують на роботи в рудниках і в лісах членів бувших аристократичних родин, священиків, „кулаків“ та інших. Використовуючи цю примусову працю, радянський уряд може ввозити у Сполучені Держави Америки величезні маси лісу, вугля, марґанцю й іншого краму по таким цінам, що з ними американська промисловість, яка базується на вільнонаємній праці, не в стані конкурувати. Радянський уряд, переконаний нині, що не має сил перемогти цивілізований світ революційною пропаґандою і не покладаючись на силу своєї зброї, намагається підкопати економічні умови істнування інших держав. І для виконання своїх плянів, більшовики розпоряджають дійсно поважними засобами, захопивши у свої руки всю промисловість і всі натуральні багацтва Росії і зробивши з російського народу — нарід рабів, примушених працювати на зреалізування їх плянів...“

Так писав секретар департаменту скарбу. Заборону виладовування совітського краму підтримала також Американська Генеральна Конфедерація Праці... Але в наслідок інтервенції ріжних впливових капіталістичних кол, головним чином корабельних компаній, що мали понести великі фінансові втрати, заборону виладовання з тих 79 кораблів, що були вже в американських портах або до них вже були спрямовані, знято. Нотуємо цей факт співробітництва капіталізму, для котрого „гріш не тхне“, з московськими більшовиками, для яких взагалі всі „запахи“ є лише буржуазними пересудами.

„Досвідчені“ люди переконали американський уряд і громадську думку, що загроза демпінгу, вирішеного економічною комісією III-го Інтернаціоналу, для зруйнування світової економії, є лише казкою, фантастичною мрією московських утопістів, дуже далекою від реальних можливостей Радянщини, яка не є ще в стані продукувати стільки краму, щоби загрожувати ним поважно світовій промисловости, і — хто зна — чи і буде коли в стані це робити. Італійські часописи, що саме тоді, згідно з вказівками уряду, потішали населення перспективами більшевих торговельних зносин з більшовиками, зі свого боку висловлювали надію, що радянсько-американський конфлікт послужить більшовикам корисною наукою. Не можна змішувати комерції з політикою (той-же принцип, що „гріш не тхне“) і поважні справи (себ-то торговельні зносини — Е. О.) з непотрібною балаканиною (себ-то постановою III-го Інтернаціоналу про переведення політики демпінґу — Е. О.). Таким чином вони, (себ-то більшовики) зможуть піти по правдивій дорозі комерційних зносин із західними державами, вигідній для Совітів, як і для інших держав“. (Джорнале д' Італія.)

Марні надії!

Саме сьогодні часописи є повні звісток про паніку на американській та англійській біржах, з приводу продажі Совітами Шикаґському Хлібному Ринкові кількох міліонів кінталів хліба по ціні на 10 проц. нижчій від найнижчих світових цін. Повідомляють, що совітський уряд сконцентрував уже в Одесі та інших портах Чорного Моря (ну, розуміється!) 170 кораблів, що мали би перевозити цей хліб. Президент Національного Обєднання британських хліборобів, п. Морріс повідомив часопис „Дейли Мейл“, що „коли дозволять Росії продовжувати її політику, британські хлібороби дуже швидко зазнають найгірших злиднів“...

Американське міністерство хліборобства зараз-же наказало перевести доходження у справі більшовицьких заходів щодо хлібного демпінґу. Одночасно з міністерськими доходженнями відбувається також доходження Комітету хлібного ринку і Комітету Американського Конґресу для боротьби з червоною пропаґандою під головуванням члена Конґресу п. Фиша, який вже візвав до переслухання трьох аґентів хлібної біржі.

Канадійський уряд, зі свого боку, мало клопочеться хлібною кризою, і п. Беннет, канадійський премієр, у промові, виголошеній у Оттавському парляменті, запропонував урядові Злучених Держав своє співробітництво у справі розслідування діяльности більшовиків на хлібній біржі. Він сповістив також, що канадійське представництво на Імперській Конференції, яка має незабаром відбутися у Льондоні, вимагатиме спільних імперських заходів проти радянського економічного наступу.

Для нас українців, цей економічний конфлікт є цікавий і важливий з багатьох причин. Перш за все тому, що він має такі розміри, які обіймають цілий світ, а особливо ті країни, що живуть головно з хліборобства. Тим самим вони вдарить без сумніву і по наших українських наддністрянських селянах і ті селяни мусять знати, що цей удар походить від тих самих московських більшовиків, що зруйнувавши вже для своїх божевільних плянів наддніпрянське українське селянство, сіють тепер руїну вже і серед селян наддністрянських. Вдарить — і дуже болюче! — цей економічний конфлікт і по тих наших українцях, що втікавши від краєвих злиднів, поробилися американськими, канадійськими чи арґентинськими фармерами. А удар по них

може знову відбитися таки на богатьох наших національних установах, що їх підтримує заокеанська еміграція.

І подумати тільки — що нас отак битимуть ячмінь, як нашим-же таки українським хлібом, який має йти з портів Чорного Моря, тоді, як українське населення терпітиме там і голод і холод...

Не буду довше спинятися над тими наслідками, що їх може принести цей економічний конфлікт для цілого світу, — кожний може собі їх більше-менше уявити.

Евг. Онацький.

З польської преси.

Краківський „Час" про відносини у Сх. Галичині

Перед кількома днями появилася в краківському польському щоденнику „Час" знаменна для зебізованих консерватистів стаття з приводу теперішних відносин у Сх. Галичині. Через надмір матеріалів не могли ми досі занотувати цього польського голосу і тому робимо це тепер.

„Час" між іншим пише:

„Одначе хибно булоб думати, що навіть розбиття центральної організації УВО, чи ОУН є вистарчаючим засобом до вилікування тієї болючої рани, яку творять національні відносини у Сх. Галичині. Бо є це одна з найболючіших ран нашої держави, яку ми повинні старатись лікувати у прискореному темпі. Як відомо, у тій справі є дві рецепти і два лічничі засоби. Один полягає на програмі більше або менше укритої польонізації українців, другий на признанні їм національної автономії по думці закону з 1922 р. і по думці принятих тоді міжнародніх зобовязань".

„Ми є горячими противниками політики польонізації як явної так і укритої, якої домагаються головно польські націоналісти. Вважаємо її несправедливою, бо мусіла би вести до переслідування української народности так, як германізація поляків у Німеччині, а русифікація їх у царській Росії, а також вважаємо її за безуспішну політику. Згнобити та апольонізувати не вспів би українців ні п. Ґрабський ні Дмовський, ні ніякий інший з всехпольських діячів, колиб навіть станули колинебудь на чолі польського уряду, так як нас не згнобив ні Бісмарк ні Бюлов, ні Гурко. Правда, що українці мають меншу культуру ніж ми у Прусах чи Росії; але правдою є також, що пруська держава як і російська мала богато кращу машину до винародовлювання як її маємо ми. А не винародовили".

„Ми є приклонниками другої програми: національної автономії по думці істнуючого хоч усе ще паперового закону з 1922 р. Не є в нашому інтересі, щоби співзамешкуючий з нами край між Збручем і Сяном український нарід, якого сільське населення має стільки подібних до нас і симпатичних рис, потонув у нетрах гайдамацтва (sic!). Не є це в нашому інтересі, щоби мав утруднену спроможність участи в великій точці пробуджування до життя народів, досі приспаних. Програма національної автономії, рівної та справедливої для обох народів, а щиро здійсненої, вирвала би зпід ніг підставу для гайдамацької (!) агітації. Нарід, перед яким відкриваються виглади успішної органічної праці над самим собою, не буде вести політики саботування, підпалів і різні, бо знає, що через те може втратити. Органічна політика є найкращим антидотом проти всякої ідеї та неволі, як знаємо це з власного політичного досвіду з давної Галичини, а також з досвіду решти світу".

„Від початку відновленої польської держави, тобто від одинайцяти літ, українська справа стоїть у Польщі на мертвій точці. Ані польонізації ані автономії! Не було досі уряду, досить трівкого, доволі сильного, ні досить здецидованого, який би старався розвязати цю справу в такому або іншому дусі. Є це проблема — забагнена, а на брудливій її поверхні цвитуть затроєні квіти. Уряд маршала Пілсудського має достаточний авторитет і силу, яких досі в цих справах не ужив, для осушення тієї багнистої поверхні. А реформа польського устрою, яка з такою конечністю зближається чимраз більше до нас (і яка мусить бути переведена скоро, якщо держава не має впасти! — повинна обняти також справу українсько-польських взаємин. Нехай ті відносини належно управильнить, то значить без втрат і небезпек для польського елементу, що замешкує віт поверх тисячки (!) літ плодовиту країну над Дністром, але також з користю для українського народу. Нехай забезпечить і визволить цей нарід від вапування примітивних методів боротьби, а створить умовини до повстання спокійного польсько-українського життя. Нехай внесе політичну культуру там, де нині збирає тріюмфи політичне варварство".

◆◆

Складайте жертви на оселю українських робітників пера в Ямнім!

Етика польської преси.

Від Ред. Перед тижнем принесла вся польська преса вістку про арештування „всеукраїнського агітатора" о. Івана Галібея, пароха в Скоморохах, п. Золотий Потік, при чому подавалося, що арештованого зловлено „на горячому вчинку". Що при цій нагоді діставалося нашому духовенству, які атаки посипалися навіть на особу Митрополита — не треба хіба пригадувати. А коли арештованого о. Галібея вже в суботу 20, м. м. випущено на волю і ми подали це в першій новинці („Діло", ч. 215. з 27. м. м.), — не знайшлася ні одна польська газета, що подалаб цю вістку своїм читачам і тим направилаб хоч частинно ту кривду, яку йому і всьому нашому духовенству заподіяла. Своєрідна „етика" польської преси!

Нижче містимо лист о. І. Галібея до „Нової Зорі", в якому він виясняє передісторію й історію свого арештування і дає гідну відправу польській пресі.

Хвальна Редакціє!

Як відомо, явився в мене в Скоморохах дня 18. IX. судля з Золотого Потока в товаристві команданта поліції і ще одного постерункового та заявив, що мене арештує в звязи з саботажовою акцією в Костільниках, як підозрілого морального справника тих подій. Опісля переві особисту і домашну ревізію, але нічого не знайшов і нічого не забрав. Постерунковий перевіз мене під багнетом до судових арештів у Золотому Потоці. В суботу 20. IX. доручено мені постанову про арештування. Свою постанову судля мотивував у той спосіб: При арешт. хлопців з Костільник—особисто мені зовсім незнаних—у яких найдено доволі обтяжуючі їх матеріяли у підвалі фільварку в Костільниках, найдено теж готівку, походження якої не хотіли вони зрадити, та переписку, з якої виходило, **„że zbyt są uświadomieni w duchu ukraińskim"**. Ходило про те, щоб викрити, хто їм ту готівку дав та хто на них впливав. Підозріння судля спрямував на мене, як такого, що найбільше в околиці заанґажований в національній роботі — **nie ustawał w organizowaniu kooperatyw, banków, mleczarni, Proświty, Łuhów i Sokiłów bierze w nich czynny udział** — і тому, що люди з околиці постійно до мене заходить і ще тому, що я часто виїзджаю в **kierunku Lwowa. I jakkolwiek w tej działalności wprost zarzutów ks. Halibejowi czynić nie można, to zachodzi uzasadnione podejrzenie, że pod tą legalną robotą może kryć się działalność antypaństwowa i że ks. Halibej może być zaangażowany w UWO.** Зараз по доруменню постанови про арештування судля переслухав мене. Я виказав йому, що своє підозріння спрямував він на невластиву дорогу. Акцію саботажову я все осуджував навіть на публичних зібраннях в Бучачі не лиш тому, що не погоджувався на неї, як священик, але й тому, що уважав її шкідливою для нашого народу. Я уважав, що працею легальною, такою, як я роблю, більше хісна народові принесу. А що я виїзджав часто до Львова і що до мене заходили люди з околиці, то се було в злуці з тими обовязками, на які мене висунуло громадянство Бучаччини. Аджеж я голова Надзірної Ради Повіт.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 3. ЖОВТНЯ 1930.

АЛЬФОНС ДОДЕ. 22)

МАЦІЦЬКИЙ

ПОВІСТЬ.

Батько обіймає мене:

— Прикрийся, дитинко. Лікар сказав, що тобі не вільно говорити.

І щоби я не міг говорити, сам говорить невпинно:

— Уяви собі: тиждень тому моя фірма вислала мене на обїздку в Севеннах. Розумієш, як я втішився: це-ж — кажу собі — нагода побачити мого Данильця. Приїзджаю до ґімназії... Кличуть за тобою, шукають... Нема. Кажу завести себе до твоєї кімнати: ключ у замку. Стукаю... ніякої відповіди. Грим! і виломлю двері коліном і... що бачу? тебе на землі, в гарячці... Ах! який-же ти був хорий, мій хлопче! Пять днів без памяти!... Я не відступав від тебе ні на хвилину... Ти весь час торочив у гарячці про якусь відбудову огнища... „Якого огнища?" питаю тебе. А ти кричиш: „Геть з ключами! повиймати ключі із замків!" Смієшся тепер? Але мені, було не до сміху! Боже! які це були безсонні ночі! Уяви собі, що пан Віо — чи так він зветься? — не хотів мені дозволити спати в ґімназії! Покликувався на правильник... Якийсь там правильник! Чи я обовязаний знати його правильники! Той шпарґальник гадав, що мене залякає своїми ключами, якими бадамкав мені попід ніс. Але я сказав йому своє крепке слово!

Маціцький аж затремтів на таку сміливість свого тата. Та зараз таки забув за ключі Віота і спитав: „А що з мамою?" простягаючи рамена так, немов би її тут обняти.

— Коли ти будеш відкриватись — відповів батько сердито — то не скажу тобі нічого. Но, накрийся-же... Мама почуває себе добре у вуйка Баптиста.

— А Якимцьо?

— Якимцьо? — осел! Коли кажу „осел", то ясно, що це така форма вислову... Якимцьо дуже добрий хлопчисько... Не відкривайся, кажу тобі ще раз! Він має добру посаду. Але надалі поплакує. А зрештою зовсім вдоволений. Його директор узяв його на свого секретаря... Нічого іншого не робить лише пише за диктатом... Дуже приємна робота.

— І так він буде ціле життя лише писати за диктатом, наш бідний Якимцьо!

І Маціцький сам сміється з того, що сказав. Батько сміється за ним і знову ганьбить його, що весь час вилізає зпід ковдри...

Ах! блаженна недуже! Як приємно минали Маціцькому години посеред блакитних завісок на ліжку! Батько не відступав від нього весь день, сидів у головах і хотілось би, щоби не відходив від нього ніколи... На жаль! це неможливе. Його фірма продажі вин потрібує його і він мусить далі обїздити містечка в Севеннах.

І коли батько відїзджає, дитина лишається сама в недужній світлиці. Сидить у великім фотелі попід вікном і читає весь день. Уранці та ввечір пожовкла пані Кассань приносить йому їсти. Маціцький випиває чарку росолу, смокче крильце курочки і каже: „Дякую вам, пані!" І нічого більше. Ця жінка виглядає так, наче би мала пропасницю і вона йому не подобається; навіть і не гляне на неї.

Аж одного ранку, коли він повторив своє звичайне: „Дякую вам, пані!" зовсім сухо, не підносячи голови від книжки, він здивувався, коли почув нараз дуже ніжний голос: „Як-же-ж ви почуваєте себе нині, пане Даниле?"

Маціцький підніс голову і згадайте, кого побачив? — Чорні очі, живі чорні очі, непорушні та всміхнені!

Чорні очі повідомляють свого товариша, що жовта дама занедужала і що треба її заступати. І додають тихше, що їм дуже приємно бачити, як пан Данило виздоровлює. А потім відходять з низьким поклоном, обіцюючи, що вечором прийдуть сюди ще раз. І справді вечором вернулися. На другий день ранком і післязавтра вечір... Махніцький захоплений. Він благословить свою недугу і недугу жовтої дами і всі недуги цього світа: якби так люди не могли бути недужими, то він ніколи не був би мав нагоди розмовляти віч-на-віч із чорними оченятами.

Ех, блаженна недуже! Який це приємний час сидіти так реконвалесцентом у фотелі під вікном! Вранці над віями чорних оченят грається золотисте проміння, а вечір довкола них імлистий серпанок від вечірніх зір... Маціцькому сняться вони щоночі і він не годен заснути. Вже досвіта встає і підготовляється на зустріч. Скільки тайн має він виявити їм! Та коли чорні очі зявляться, він не каже нічого.

Чорні очі здивовані цією мовчанкою. Входять і щезають із кімнати, находять сотню претекстів, щоби бути разом із недужим, сподіваючись увесь час, що таки він рішиться промовити. Але цей недотепа Маціцький не може заважитися.

Часом він збирає всі сили і починає сміливо: „Панно — —"

Тоді чорні очі повертаються до нього з усміхом. Але сарака тратить від їхнього усміху голову і тремтючим голосом кінчить: „Дякую вам дуже за вашу доброту". Або: „Росіл нині знаменитий".

(Продовження буде.)

Союзу Кооператив у Бучачі і Украінбанку у Бучачі, отже двох інституцій повітових, директор кредит. кооперативи „Братня Поміч“ у Скодовморохах, яка розтягається на 8 сіл району та голова Надз. Ради Районової Молочарні, яка розтягається на 6 сіл. Канцелярії районової каси і районова молочарні містяться в моюму домі, отже не диво, що люди — користаючи з тих двох, від теперішню хвилю потрібних установ — до мене часто заходили. — Тому, що я посвятився праці над економічним двигненням народу, а не хотів наражувати дорогі мені фінансові установи, на чолі котрих стою, на переслідування адміністраційної влади, я заявив у листі до старости в Бучачі, що усуваюся від участи в політичному життю і сього року навіть на ніякому політичному зібранню я не був. Моїми аргументами удалося мені суддю переконати і він — порозумівшися, як мені казав — з політичною поліцією в Станиславові, мене тогож дня звільнив з арештів і я ще в суботу 20. IX. вийшов на волю. Громадянство, яке було моїм арештом сильно занепокоєне, успокоїлося і все булоб гаразд. Та в два дні після того стали доходити до мене польські часописи з шумними заголовками: „Ruski proboszcz podpalaczem-sabotażystą“, де понад усякий сумнів твердиться, що я брав чинну участь в підпалі і що в мене при ревізії „найдено“ обтяжуючий матеріял. За східно-галицькою пресою повторила це навіть познанська. Маю вісти — оповідав жид-студент, який вернув з Кракова, — що в Кракові в кіні висвітлювано najnowsze wiadomości, що ruskiego księdza przyaresztowano na podpalaniu. Ба навіть на проповіди в часі польського відпусту у Велесневі 21. IX. відносив польський священик з Порхови: Co za zgroza, że nawet księża ruscy są podpalaczami!

Отсі всі злорадні артикули в польській пресі пригнали мене сьогодня до мого Ординаріяту до Станиславова, щоб тут все зреферувати. Від Ординаріяту дістав я вказівку вислати вичерпуючі інформації „Новій Зорі“ для протиділання. Виконуючи цю вказівку, висилаю отсе письмо зі щирим бажанням, щоб „Новій Зорі“ удалося відбити цей закид, кривдячий священичий стан.

З високою пошаною

о. Іван Галібей.

Пацифікація.

З уваги на те, що всі наші навіть найбільш стушовані вістки про те, що нині діється в нашому краю, цензура немилосерно счеркнула у вчорашньому числі, ми примушені від тепер реєструвати такі вістки за польською пресою, яка подає їх у крайно тенденційному освітленні, або обмежуватися до самих тільки назв місцевостей та арештованих. — **Ред.**

ДАЛЬШІ АРЕШТУВАННЯ В ПЕРЕМИЩИНІ.

ПАТ повідомляє: В ночі з понеділка на второк власти безпеченства перевели цілу низку ревізій на терені тутешнього повіту в льокалях читалень „Просвіти“ і в українських кооперативах по селах: Вовче, Горохівці, Якманичі, Седлиська й ін. Ревізія у членів тих установ виявила злочинну діяльність тих товариств. У звязку з тим арештовано кільканацять осіб, назвища яких з уваги на слідство держать тимчасом у таємниці.

Пишуть нам:

Дня 26. вересня ц. р. поліція перевела масові ревізії в українських громадян та установах Перемишля. Зокрема переведено ревізії в українському дівочому інституті, жіночій гімназії, в інституті та бурсі Т-ва св. Миколая і в бюрах Повітового Союзу Кооператив. Переводили ревізію по спальнях дівчат, нишпорячи між біллям, одіжю та книжками. Ревізію переведено також в домі бувшого віцемаршала сойму д-ра В. Загайкевича. Його не було тоді дома, а дружина домагалась письменного наказу. Представник поліції заявив, що ревізія відноситься до особи сина д-ра Загайкевича, Романа, якого придержано і спроваджено на поліцію. На поліцію спроваджено біля 30 осіб обох полів і ріжного віку та розпитувано про організацію і приналежність до Пласту. Переведено ревізію в домівці Пласту і Сокола і ці домівки опечатано. Підчас ревізії позабирано ріжні легальні журнали, часописи, книжки і пластові записки. До понеділка вечором звільнено всіх придержаних, а затримано на поліції двох гімназійних абітурієнтів Стахова і Босого. Позатим поліція розїздже по селах і переводить масові ревізії й арештування.

АРЕШТУВАННЯ В РАВЩИНІ.

Дня 15. вересня ц. р. арештовано в **Раві Руській** урядовця філії „Просвіти“ п. Степана Совика під замітом участи в підпаленні стирти в Свидниці (повіт Яворів), у його родинному селі. Арештованого перевезли до тюрми в Краківці. Слідство веде прокуратура при окружнім карнім суді в Перемишлі.

Дня 20. вересня ц. р. арештувала поліція селянина Федя Чіха з **Верхрати** і відставила його до Львова. Після арештування переведено ревізію в арештованого і в т-ві „Сокіл“, в котрім він є начальником стягу. Причина арештування невідома.

ПЕЧЕНІЖИН.

З 25. на 26. вересня перевела тутешня поліція в силі 4 поліцаїв і одного тайного агента з Коломиї ревізію у тут. священика о. Пельвецького Антона. У помешканні не найдено нічого, щойно в пивниці на бараболі знайдено старий німецький револьвер. Коли поліцаї взяли той револьвер до рук, показалося, що він цілком теплий. Знак, що таки перед ревізією його підкинено. Після того о. Пельвецького вивезено до Коломиї і по переслуханню випущено в год. 9. вечором додому.

ТИСЬМЕНИЦЯ.

Повідомляємо, що дня 26. м. м. переведено у нас ревізії в льокалі Пласту і в приватних мешканнях: адв. соліц. Степана Маціборки, ст. прав Евгена Лозинського, Марії і Люби Шкрутівен, членів Пласту та в Олекси Михайловича, склепара кооп. „Український Нар. Дім“, голови „Сокола“. При ревізії у Пласті забрано: полеве шатро, брошуру „Життя в Пласті“, картон з тризубом та нотатку дижурів у Пласті. По переведеній ревізії арештовано всіх вичислених. Предсідникові Т-ва Опіки над Молодю вручено письменне завідомлення з команди пов. т. поліції про розвязання Пласту. В **Підпечерах** арештовано пластуна, ст. прав М. Петрушева. 28. м. м. відставлено арештованих до Станиславова.

КАРНІ ЕКСПЕДИЦІЇ, РЕВІЗІЇ Й АРЕШТУВАННЯ В ТЕРНОПІЛЬЩИНІ.

В середу 24. вересня ц. р. около 8. год. рано прийшла карна поліційна експедиція до села **Мишковичі.** Розпочалися ревізії в льокалі чит. „Просвіти“ і кооперативи, місцевого сотрудника о. Миколи Зубаля і в богатьох селян. Арештували: о. Миколу Зубаля, у котрого переводжено ревізію від пів до девятої рано до год. 2. попол., Олексу Лазуту, Петра Чорного, Володимира Дудара, Василя Дудара і 19-літню бувшу гімн. ученицю Емілію Дудар. Арештованих приміщено в коморці Софії Федик, недалеко місцевого поліційного постерунку (крім Емілії Дударівної, котру замкнено окремо).

В середу вечер 24. м. м. і в четвер рано 25. м. м. була карна поліційна експедиція в селі **Лука Велика.** Арештовано: Івана Брикайла, Семка Ляха й Івана Поліщука і їх відставлено до комірки у Софії Федик в Мишковичах.

В четвер 25. м. м. випущено з арешту Василя Дудара, а інших з о. Зубалем включно, що також разом з іншими цілу ніч пересидів у комірці, відвезено до поліційних арештів у Тернополі. Тут арештантів переслухав підкомісар політичної поліції Октавец і ще в четвер випустив на волю о. Миколу Зубаля, Емілію Дударівну і Володимира Дудара. Другого дня себто в пятницю, випущено на волю і всіх інших, але зате покарало їх староство на основі пріґельпатенту грившою від 50 до 100 золотих, або на відповідну кару арешту. До суду не віддано нікого.

В четвер 25. м. м. була така сама карна експедиція в селі **Чорториж.** До арештів не віддано нікого.

Велика карна експедиція перейшла також через **Чернилів Руський,** де постійно мешкає бувший посол Антін Кунько, що від 20. вересня ц. р. знаходиться у слідчій тюрмі тернопільського окружного суду.

Поновну карну експедицію вислано до сіл **Купчинці** і **Денисів,** тим разом військову. Минулого тижня була в тих селах поліційна карна експедиция.

З сусідньої **Збаращини** прийшли вісти, що якраз тепер є там карні експедиції. Велика карна експедиція була в **Токах,** що лежать на самому Збручі.

Ві вторік 30. вересня ц. р. був на авдієнції у тернопільського воєводи Мошинського о. прелат Куницький у справі припинення карних експедицій. Розмова тревала півтретя години. Крім воєводи був присутній начальник виділу безпеченства Жиборський. Відповідь воєводи о. прал. Куницькому приблизно така сама, яку він дав дня 25. вересня ц. р. окремій депутації під проводом д-ра Степана Барана, а про яку в „Ділі“ була вже згадка.

ДО АРЕШТУВАНЬ В КАЛУЩИНІ.

Як ми вже подали, забрано з Калуша й вивезено до Станиславова 13 людей, яким усім закидає поліція звязки та приналежність до УВО.

В повіті переведено м. ін. 3-годинну ревізію в о. Короля в **Новиці** (перекопали навіть пивниці) і в о. Бандери в **Угринові Старім,** де забрано пластовий однострій студента Степана Бандери.

Калуський.

Зверніть увагу на виборчі списки!

КОМУНІКАТ.

Нас повідомляють, що в багатьох виборчих списках поперекручувано прізвища виборців. Перекручування прізвища і списку може бути причиною недопущення виборця до голосування. Тому закликаємо всіх українських виборців перевірити, чи кожний з них записаний у виборчому списку і чи імя та прізвище подане там вірно і згідно з якимнебудь особистим документом виборця та з дійсністю. Колиб хто не був записаний зовсім, або в списку було записане його імя і прізвище незгідно з дійсністю чи з його особистими документами, то слід обовязково внести рекламацію, аби його записали у список або переправили неправильно записане імя і прізвище.

Кожний український виборець мусить віддати свій голос на єдину українську бльокову листу, бо від того залежить її успіх при виборах. Тому кожний український виборець обовязаний заздалегідь подбати про те, щоб мати право і змогу віддати свій голос. А віддати свій голос може лише той, хто є записаний у списку і чиє імя та прізвище не є перекручене, себто є записане так, як хтось дійсно називається, або має записано у своїх особистих документах.

КРАЄВА НАРОДНЯ КАНЦЕЛЯРІЯ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНО-ДЕМОКРАТИЧНОГО ОБЄДНАННЯ.

Домагання Гітлера.

А. Т. Е. „Садней Експресс“ поміщує статтю Гітлера п. н. „Мої умови для світа“. Гітлер вимагає передовсім ревізії мирових договорів і плану Юнґа та звороту Помор'я Німеччині, називаючи польський коридор „живою частиною Німеччини“. Національні соціялісти прямуватимуть до захоплення влади мирним шляхом. Вкінці Гітлер заявляє, що то неправда начеб то він був ворогом приватної власности й атеїстом.

Пята партія в Англії.

В Англії утворилась партія великих промисловців на чолі якої станув власник фабрики авт Морріс. Вона зватиметься „Національною Партією“. Дня 29. вересня у Льондоні відбулись перші збори цієї партії, яка вже почала свою діяльність.

Розкол серед гетьманців.

(Лист до Редакції.)

(Продовження.)

IV.

Я вірив тоді в політичну чесність п. Павла Скоропадського і вірив, що, як події 1918 р. так і те, що творилось тоді на еміграції, научили його в решті решт розуму. Тому з цілим запалом, з яким все своє життя робив і роблю те, в що вірю, взявся я за працю — з одного боку над продовжуванням формуловання нашої ідеольогії, а з другого — над відновленням авторитету Гетьмана і сотворенням легенди Роду Скоропадських. Така легенда була необхідна для осягнення двох цілей: 1) виховання нею самого Гетьмана, 2) підготовлення громадянства для майбутнього сприйняття династії і гетьманства. Наскільки не удалось мені перше — свідчить дальше поводження п. Скоропадського; наскільки-ж удалось друге — нехай свідоцтвом буде те, яке було відношення українського громадянства до гетьманської ідеї і до Гетьмана десять літ тому і яке воно тепер.

Доки п. Скоропадський бачив, що він наслідки моїх і всіх нас праці в очах українського громадянства обілюється, становище його суверенних на себе зобовязань було лояльне. Воно почало мінятись в міру просту його авторитету, що йшов паралельно з поширенням нашої ідеї і ростом нашої організації. Чим певнішим став почувати себе п. Скоропадський, тим більшу виявляв він охоту забувати про те, кому і чому завдячує він оцю певність. Першим проявом нелояльности були його виступи проти членів Ради Присяжних і проти Ради Присяжних як установи. „Характеристика членів Ради Присяжних“ — це був невідмінний перший пункт на його пропамятних записках, на основі яких при наших побаченнях велись розмови зі мною. „Невже Ви не бачите, Вячеславе Казимировичу, — повторяв він мені цілими роками, що все це в порівнанні з Вами пігмеї? Я розумію, що нам треба керуючого органу, але невже може ним бути оця Рада Присяжних? Зрештою для діла треба перше всього *грошей*, а гроші можу добути тільки я“. Моєї сталої відповіді, що „буде дружина буде злато“, що вага в першій, а не в другім, і що Рада Присяжних, це одинока вітка, на якій сидить він і ціле його майбутнє гетьманство — він і досі не зрозумів. Зрозумів натомість, що я Раду Прис. буду боронити до останка, бо бачу в ній одиноку правну установу, яка його, Гетьмана, силою своєї єдности і Заприсяження, може держати в руках і тим захистити нашу ідею і наш рух від усіх вещість персональної акції п. Скоропадського. Зрозумівши це, він змінив свою тактику. Замість підюджувати мене проти Ради Присяжних, він почав бунтувати Раду Присяжних проти мене. Останнє йому вдалось.

Почав він з найбільшого в Раді Присяжних опозиціоніста — п. Сергія Шемета. Взявши його до себе на свою приватну службу, він з людини, що не хотіла підписати Заприсяження, доки такого самого Заприсяження не підпише Скоропадський, зробив свого першого помічника для того, щоби цього Заприсяження позбутися.

У Берліні (куди мене, всупереч моїм бажанням і попередженням, граючи на моїх почуттях обовязку, перетягнуто з Райхенав) я так у р. 1927 занедужав, що мусів у півмертвому стані вернути назад до Австрії, в гори. Тоді п. Скоропадський рішив, що настав якраз слушний час почати мститись на мені за своє Заприсяження, а одночасно поволі почати нищити авторитет людини, що одинока, власне завдяки свому авторитетові, могла противоставитись здійсненню його персональних планів. Під диктат Гетьмана в ванзейськім передпокою, бувший повстанець з 1918 р. п. Сергій Шемет став вистукувати на машинці і розсилати поодиноким гетьманцям такі півофіціяльні енунціяції.

„Досі ми не збіралися згори наділяти усю Україну ідеольогією Липинського і виробленими на еміграції проектами перебудови всіх політичних і соціяльних відносин... Тепер... прийнято принцип непогрішимости Ради Присяжних УСХД. Гетьман і Його Рід персоніфікує вже не єдність нації і держави, а „Листи до Братів Хліборобів“.

„Я проти кирілловання іменем Гетьмана всіх гетьманців по Липинському. Стремління зробити з Липинського Магомета, а з „Листів до Братів Хліборобів“ — Коран — це пересада. Така пересада тільки відштовхує від нас реалістично настроєні елементи, котрі шукають політичного знання, а не політичної віри. Для цих елементів, до котрих причисляю я і себе, „Листи до братів хліборобів“ залишаються підручником, але не Кораном“.

„Перенесення всієї ваги на традицію, на авторитет, як то робить Католицька Церква, в політиці недоцільно. Доказом тому служить занепад державної сили якраз во всіх странах, де католицизм мав найбільші виховуючі на громадян впливи і навпаки осягнення найбільшої державної могутности країнами, де громадянство виховувалося в раціоналістичним світогляді протестантізма і реформації“. Або, як нижче сформулював це потім п. Шемет: „Одною з індивідуальних рис в писаннях Липинського, невідповідаючих моїй духовій структурі, вважаю релігійний містицизм. В Церкві я ціню її моралізуючі впливи. До містичних її основ я байдужий“.

„В словах присяги нашої сказано, що „Гетьман персоніфікує єдність нації і держави“, а в Наказі Гетьманській Управі вже говориться, що „Гетьман персоніфікує собою єдність ідеї та організації“. Мусимо признати, що перше і друге не те саме“ (не додає тільки п. Шемет, що в Заприсяженю мова про Гетьмана в **Києві**, а в Наказі про Гетьмана в **Ванзее. В. Л.**).

Персональні напади на мене п. Сергія Шемета і його злобне та неправдиве представлення моєї громадської діяльности — в роді інсинуації проф. С. Томашівського, що я колись „був соціялістом“ — поминаю. За оцими „увагами“, писаними 18. III. 1928, пішли заяви дальші. Читаємо там:

„Тенденцію національну стихію гетьманського руху замінити територіальним патріотизмом, а загальну ідею Української Гетьманської Держави — програмою Трудової Монархії — вважаю хибною“.

„Панове Кочубей і Залозецький... беруться заводити між нами єдину філософську теорію (Липинського) так, щоби річ йшла про те, щоб всі гетьманці вписалися до одної якоїсь політичної секти“.

„В писаннях Липинського є багато індивідуального, властивого авторові і ближчим йому по духу Заприсяженим, але не всім і не в однаковій мірі. Ще менше вони є універсальними у відношенню до всього українського національно-монархічного громадянства, обєднання котрого біля символу нашої національно-державної єдности (Гетьмана Скоропадського) — є основним завданням Гетьманського Центру“.

„Безоглядну критику демократизму в писаннях Липинського часто приймають, як нахил гетьманців в бік фашизму і абсолютизму. Наслідком цього підривається довіря до Гетьмана“.

„В тім, щоб канонізувати писання Липинського, я не бачу ні змислу, ні потреби. Я не можу приймати, як правдиву мудрість, цієї схоластики і рутини в методах праці, які хтять накинути живому рухові... Коли в більшости Рада Присяжних слідом за Кочубеєм стане на ґрунт певної ідеологічної концепції (Липинського), покинувши таким чином базу реальних інтересів, то чи буде тоді Рада Присяжних УСХД мати моральне право задержати в своїх руках провід над цілим гетьманським рухом і чи не буде це режимом ідеологічної диктатури“ і т. д. і т. д. (лист С. Шемета „До Ясновельможного Пана Гетьмана і до членів Ради Присяжних УСХД“ і його „Критичні замітки до I-го числа Бюлетеня“ з д. 10. V. 1929 р.).

Паралельно з цим усі мої постанови саботували або перекручували. Кого я поручав — того поборювано, кого я поборював — того підтримувано; що я вважав потрібним робити — цього не виконували, навпаки робили те, що я уважав шкідливим.

(Продовження буде.)

В. Липинський.

ОСТАННІ ВІСТИ

АРЕШТУВАННЯ Б. ПОСЛІВ.

ПАТ повідомляє із Тернополя, що дня 1. жовтня поліція **арештувала в Тернополі бувш. українських послів о. прал. Куницького та Ладику.**

В останній хвилі повідомляють нас, що арештували і бувш. пос. д-ра Барана.

У Варшаві арештували б. пос. Смолу, заступника голови головної управи „Визволення“.

МИТРОП. ШЕПТИЦЬКИЙ У МІН. СКЛАДКОВСЬКОГО.

Міністр внутрішніх справ приняв 1. жовтня пополудні митрополита Шептицького.

ПІСЛЯ ЗАСТРІЛЕННЯ ГОЛОВІНСЬКОГО.

У звязку зі застріленням Головінського польські газети повідомляють за поліційними джерелами, що м. р. підчас реорганізації УВО іменовано Головінського краєвим командантом УВО. Коли з кватири Коновальця прийшов приказ „гострого курсу“, Головінський зорганізував підпалювання фільварків, перетинання телегр. і телефонічних дротів, укладання перешкод на зал. шляхах і т. д. Акція ця почалася нападом на почт. амбулянс біля Бібрки. Головінський буцімто брав чинну участь у тім нападі та кермував ним на місці. Потім Головінський, мовляв, скривався в повіті рогатинськім, ярославськім, а вкінці приїхав до Львова, де його й арештували. Під ескортою двох функціонарів сл. служби перевели Головінського у вівторок до Бібрки. Там у бюрі пов. команди конфронтували Головінського зі свідками нападу на амбулянс. Після конфронтації оба поліц. функціонарі вибралися з Головінським до зал. двірця в Хлібовичах. Коли в 7. год. веч. були вже недалеко дубового ліса, біля якого виконано напад на почт. амбулянс, один із поліцаїв задержався на хвилю, а другий з Головінським пішов далі. Коли Головінський зорієнтувався, що з ним іде лише один поліцай, вдарив поліцая пястуком у лице. Запаморочений поліцай посовгнувся на болоті й упав. Це вихіснував Головінський та пустився втікати. Заки той поліцай, що лишився був позаду, і той, що впав у болото, зорієнтувалися, Головінський був уже кількадесять кроків від них. Оба поліцаї пустилися в погоню. По дорозі Головінському перепиняв у втечі плащ, тому хотів скинути його. В хвилі коли скидав плащ поліцаї наблизилися трохи і тоді один поліцай вистрілив раз, а другий поліцай сім разів. Одна з куль вціляла Головінського в голову і він помер на місці.

Небаром потім приїхав на місце події із воєв. команди держ. поліції надком. Франкевич.

„УКРАЇНЦІ НИЩАТЬ УКРАЇНСЬКІ УСТАНОВИ“...

„Слово Польске“ повідомляє, нібито українське населення Шил і Лисичинець (пов. Тернопіль), як лише довідалося, що надходить поліційний відділ... здемолювало місц. чит. „Просвіти“, льокаль „Лугу“ та знищило до тла місцеві памятники Шевченка. Потім, мовляв, делегація зложила заяву командантові відділу, що населення вже само зробило порядок, а поліція хай тепер докінчить.

ПАМЯТНИК У ЧЕСТЬ УКРАЇНСЬКИХ ВОЯКІВ ЗНИЩЕНИЙ.

ПАТ повідомляє, що 29. вересня лютувала буря з громами у Микулинцях (пов. Тернопіль). Грім ударив у памятник, поставлений на памятку полеглих українських вояків, і знищив його зовсім.

ПАЦИФІКАЦІЯ.

„Дзеннік Людови“ заповідає, що в найближчому числі помістить статтю Миколи Ганкевича про саботажі та „пацифікацію“.

ПІСЛЯ АРЕШТУВАННЯ СВЯЩЕНИКІВ.

У звязку з арештуванням у Любіні Вел. о. Фединського та його сотрудника о. Божейка, польські джерела повідомляють, нібито в пивниці поліція найшла в бочці з попелом дві ручні гранати а в парох. канцелярії книжки протидержавної тенденції. На тій основі арештували о. Фединського та його 16-літн. сина Романа й о. Божейка. Пов. командант поліції з Городка, що приїхав на місце, приказав відставити о. Фединського і його сина до сл. судді в Городку, а о. Божейка, тому, що не було даних проти нього оставив на волі.

АРЕШТУВАННЯ.

У Серафинцях (пов. Городенка) арештувала поліція Юр. Загаєвича і його трьох синів. Їм закидають підпал двох стирт у цьому селі. У них найшли нібито скриньки пороху із заложеними льонтами, клочча, ножиці для перетинання дроту та склад. части військ. зброї. — У Стопчатові (пов. Коломия) арештували Мик. Грекула, якому закидають, що стріляв і зранив вартівника телеф. лінії. У нього найшли буцімто 3 пари ножиць. — Під закидом приналежности до УВО та підпалу... бараку в Галичі (вл. гр.-кат. митрополії) арештувала поліція Йос. Мушчука, уч. IV. р. учит. семинарії. — У Монастириськах арештовано Мих. Левковича, якому закидають, що вкинув у ріку Коропець 15 кг. стрільного пороху.

ВЛОМ ДО ЦЕРКВИ.

У ночі на 1. жовтня невідомі злодії вломилися до церкви в Ценеві (пов. Долина) та вкрали чашу вартости 50 зол.

РОЗВЯЗАННЯ АВСТРІЙСЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ.

Дня 1. жовтня відбулося під проводом канцл. Вогоина засідання австрійської держ. ради. Ухвалили предложити президентові держави внесення на негайне розвязання Національної Ради. Як речинець виборів до Нац. Ради взяли під увагу день 9. листопада.

Постійна хроніка.

А. Т. Е. Рига. За останніх 8 місяців ДПУ і радянські суди видали 547 присудів кари смерти; у вересні розстріляно 100 осіб, більшість за контрреволюційну діяльність.

Декрет про кари для охорони свободи виборів до сойму і сенату.

У „В. З. Р. П.“ ч. 64. з 1930 р. поз. 509 появився декрет президента з дня 12. вересня ц. р. про кари для охорони свободи виборів, який знесить закон про охорону свободи виборів перед зловживаннями влади урядовців з 12. лютого 1930 р. Нарушення постанов згаданого декрету може допуститися кожний громадянин, а коли допуститься того урядовець підчас урядування, або у звязку з урядуванням, то суд повинен уважати цю обставину за обтяжуючу (арт. 8). Урядовцем у розумінні цього декрету є кожна особа, що повнить публичні функції в імени держави або самоуправи; за урядовців слід уважати також членів виборчих комісій (арт. 12).

Найважніші постанови декрету такі:

I. Карі вязниці до 5 літ підлягає той, що впливає безправно на вислід голосування до сойму або сенату, а специяльно: а) виготовляє листи голосуючих з поминенням управнених або вписанням неуправнених, б) уживає підступу в ціли неправильного виготовлення листи голосуючих, в) ушкоджує, укриває, переробляє або підроблює протоколи чи інші документи голосування, г) складає голос, не будучи управненим до цього, ґ) допускається надужиття при приниманні або обчислюванні голосів (арт. 1.).

II. Такій самій карі підлягає той, хто насильством, безправною погрозою або підступом перешкоджує: а) відбути передвиборче зібрання, б) свобідне виконування права голосування, в) голосування або обчислювання голосів (арт. 2.).

III. Уживає насильства, безправної погрози або підступу в ціли викликання впливу на спосіб голосування управненої особи, або в ціли здержання її від голосування (арт. 3.).

IV. Рівнож підлягає карі вязниці до 5 літ, хто уділює, або обіцює уділити маєткової чи особистої користи управненому до голосування або іншій особі в ціли викликання впливу на спосіб голосування управненої особи або в ціли здержання її від голосування (арт. 4.).

V. Такій самій карі підлягає той, хто за голосування в умовлений спосіб, або за те, що здержиться від голосування, приймає або жадає маєткової чи особистої користи для себе, або іншої особи (арт. 5.) Як рівнож той, VI) хто за викликання впливу на спосіб голосування управненого або за задержання його від голосування приймає або домагається маєткової чи особистої користи для себе або іншої особи (арт. 6.).

VII. Карі арешту до року або гривні 5.000 зол. підлягає, хто при тайнім голосуванні запізнається в безправний спосіб зі змістом чужого голосу (арт. 7.).

VIII. Карі підлягає навіть намагання поповнення повище вичислених проступків (арт. 10.).

Проступки, передбачені в тім декреті, передавнюються по упливі трьох літ від їх поповнення (арт. 11.); а доходиться їх у звичайний спосіб, передбачений в кодексі карного поступування, себто зробленням карного донесення до прокуратури.

СПОРТ

НЕДІЛЬНІ ЗМАГАННЯ.

В цю неділю (5. жовтня) відбудуться у Львові атракційні змагання за мистецтво Ліги між Поґонею і Чорними. — Позатим грають за мистецтво Ліги: Краковія—Висла у Кракові, Польонія—Леґія у Варшаві, Варта—Л. К. С. у Познані і Рух—Варшавянка у Вел. Гайдуках. — Львівська Україна, як зачуваємо, розіграє в неділю передполуднем товариські змагання з Лехією.

У. С. Т. „БЕСКИД“ (Надвірна)—„СОКІЛ“ (Коломия) 1:1 (1:1).

На запросини коломийського „Сокола“ розіграно 28. вересня товариські змагання на грищі 49 п. п. „Сокіл“ мав більше з гри, але напад його не вмів використати богато догідних позицій під воротами противника. В „Соколі“ добра оборона і поміч, особливо середина помочі. „Бескид“, що грав цим разом в ослабленому складі і без Мурського, не вмів опанувати нерівного грища. Для „Сокола“ стрілив голя Лецкий з карного, подиктованого суддею неслушно (оборонець „Бескиду“ відбив мяча головою, а суддя, що був тоді далеко, думав, що рукою), для „Бескиду“ Тукшин з гарного перебою. Публики около 100 осіб.

Р. З.

Виборчий фонд.

Гурток львівських міщан зложив на Виборчий Фонд 290 зол. та взиває всіх українських мешканців міста Львова складати на цю ціль жертви!

НОВИНКИ

— **Конфіската „Діла“.** Попереднє (218) ч. „Діла“ підпало конфіскаті за кінцеві речення виборчої відозви п. з. „Народе Український!“ і за всі дописи з краю в рубриці „Пацифікація“. Це 13-а з черги конфіската „Діла“ в цьому році.

— **Горить!** В Колиндянах, пов. Чортків, запалилася хата Василя Вербовецького й стіжок сіна Володимира Стахового. Місцевий „Сокіл“ вирушив безпроволочно на ратунок і погасив пожежу. Причина пожежі невідома.

— **Вийшли з тюрми.** Дня 30. вересня ц. р. вийшли на волю з львівських „Бриґідок“ по 8-тижневій слідчій тюрмі: Бринявський Василь, уч. гімн., Гошовський Богдан, абс. торг. акад., Галиш Осип, абс. гімн. і Тарнавський Мирон, студ. техніки. Випущеним закидувано приналежність до УВО, співучасть у нападі на амбулянс під Бібркою, перетинання дротів під Золочевом (на шляху Львів-Золочів) та протидержавну акцію підчас побуту у пласт. низовім таборі в Уневі.

— **Спростування адв. д-ра Е. Гвоздецького.** У звязку зі статтею, поміщеною в 216 числі „Діла“ п. заг. „Нова Українська Партія“, д-р Гвоздецький, адвокат у Львові просить нас зазначити, що він не брав взагалі ніякої участи в організаційній нараді, яка відбулася 24. вересня ц. р., в цілях заснування нової політичної партії.

— **Музей Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові,** вул. Чарнецького 24, мав у місяці вересні 165 чисел (2475 предметів) приросту до ч. 20.636 включно. В поодиноких відділах прибуло предметів: археольоґія 42, етнографія 78, історія 173, церковщина 31, ґрафіка 471, рисунки 32, репродукції 153, фотоґрафії 1130, фотокліші 139, нумізматика 233. Жертводавцями були пп.: проф. Буцманюк Ю., Береза Я., д-р Бас В., Бубела В., Бучковський І., Бранець О., о. Боярський О., Вахнянин Д., Ваврищук В., Вітенко О., Гадупяк П., Гладкий, Горбань М., Ґела С., Дорошенко В., Дудко Ф., Дудич Я., Демків, Дякович Т., д-р Електрович В., Заклинські Б., М. і Р., Захарченко Н., Калинюк В., Калужняцький І., д-р Кузеля З., Кремінецький С., Кречковський С., дир. Крушельницький А., д-р Крипякевич І., проф. Магалевський Ю., Макар, Марко, Мегик П., монастир ЧСВВ у Дрогобичі, Мельничук М., Ніжанковський Т., ред. „Неділі“, інж. Онишкевич Р., Патрило Р., д-р Полянський Ю., д-р Панчишин М., Почапський Я., о. Рослонський Д., о. Ратич І., д-р Савойка Р., акад. Студинський К., радн. Сопотницький О., Самотей, Сироїд П., проф. Січинський В., Строцький О., о. Табинський, о. Турчманович А., ред. Таранько М., апт. Терлецький М., проф. Фарина С., вид. „Червона Калина“, д-р Чубатий М., Чайковський Е., Чавс Р., Чмир Д., о. Штокалко П., Шуст, Щирба В., Янушевич Л., проф. Яремкевич Ю. Управа Музею складає всім їм за це щиру подяку. Відвідувачів було 237, у тім 7 шкільних проґульок. — **Управа Музею.**

— **Почтові містерії.** Принесено нам до редакції на показ цікавого листа, адресованого до Управи „Союзу Українок“ у Львові від видавничої фірми М. Таранька. Лист був кинений до почтової скриньки у Львові 26. IX. 1930 — і ту дату має на одній печатці. Зате на другій печатці має дату 30. IX. 1930, себто йшов від урядовця до урядовця в тому самому місті (а може й будинку) рівно чотири дні, а був доручений пятого дня себто 1. X. Коперта впродовж розрізана та потім заклеєна клаптиком паперу, на якому з обох сторін прибиті почтові печатки. Ця коперта могла би стати цікавим експонатом у музеї дивоглядів XX. віку.

— **Зі Золочева** повідомляють нас, що урочистість з нагоди ювилею митроп. Шептицького, яка мала відбутись в неділю 5. жовтня, відложена на пізніше.

— **Зруйнували православну каплицю.** У селі Чересах на Виленщині була православна капличка. Дня 21. вересня в ночі якісь вороги всього, що православне, зруйнували цю капличку до тла і православні не мають де молитись.

— **Хтось стріляв до жидів.** Дня 30. вересня варшавські жиди із нагоди свята пішли на цвинтар помолитись. Коли вони молились над гробами, зпоза частоколу хтось почав стріляти з крісів і кількох жидів було ранених, з чого 2 так важко, що їх відвезено до лічниці.

— **По смерти Репіна.** Сьогоднішні телеграми з Гельсінґфорса потверджують вістку про смерть великого маляря Ілії Репіна. Він родився 1844 р., студіювати малярство почав уже в 13 році життя в Чуґуєві, а потім у Петрограді. Картина „Бурлака“ дала початок його славі, а картини „Іван Грізний і його син“ та „Арештування“ звернули на нього увагу критики і прихильників малярства. Картина „Запорожці пишуть лист до султана“ була найбільш популярним його твором на Україні. Підчас революції Репін покинув вітчину і жив у Фінляндії, де і помер.

— **Похорони князя Леопольда Баварського.** З Берліна пишуть, що президент Гінденбурґ візьме участь у похоронах князя Леоп. Баварського. Похорони відбудуться в пятницю. Тіло вожда східної німецької армії підчас світової війни, забальзамовано. У похоронах, які будуть рівночасно маніфестацією німецьких військових кол, візьмуть участь представники всіх родів зброї німецької армії і всіх її частин.

— **Д'Анунціо продає віллю.** Італійська преса пише, що відомий письменник Ґабріель д'Анунціо опинився в фінансових клопотах і щоби позбутись довгів, продає державі свою прекрасну віллю „Вікторіяле“ над озером Гарда. Умова вже підписана. Письменник залишає собі в цій віллі тільки три кімнати, кухню і город, які стають власністю держави аж по його смерти.

— **Згоріло 40 робітниць.** В японськім місті Тсінґтаві вибухла у фабриці тютюну пожежа. Аж 40 робітниць не встигло втекти з фабрики і всі згинули в полумях, а майже 100 робітниць було лекше попечених.

— **Помер льорд Біркенгед.** У Льондоні помер льорд Біркенгед, визначний діяч консервативної партії і найпопулярніший адвокат в Льондоні поруч адвоката Смідта. Підчас війни він був канцлером кабінету міністрів, потім секретарем для справ Індії в кабінеті Болдуїна. В останніх роках Біркенгед усунувся від політичного життя і був директором одного великого промислового тресту.

Дописи.

СКІЛЬЩИНА. *(В імя правди.)* В дописі зі Сколього п. з. „Величаве кооперативне свято“, поміщеному в „Ділі“ з дня 26. вересня ц. р., висловився безіменний інформатор-дописувач про минуле Скільщини ось як: „Так відсвяткувала Скільщина, в якій перед війною всемогучо панувала капаншина та алькоголь, своє кооперативне свято“. Оскільки мова про капаншину й алькоголь, то одно і друге зовсім невірне та незаслужено кидає тему пляму на минуле Скільщини. Тому прохаю в імя правди помістити отсе вияснення: Далеко ще до війни була Скільщина покрита густою сіткою читалень „Просвіти“, сокільськими а по части й січовими товариствами, крамницями та позичковими касами. Не памятаю села, де не булоб принаймене читальні „Просвіти“. Якщо й були які села без читальні, то хиба в приграничних гірських закутинах, куди доїзд як літом, так зимою був тоді дуже утруднений. Капаншина ніколи не мала тут свого гнізда, а з відходом з Тухлі о. Давидяка, зникла зовсім вже в 1908 р. і в тих кількох селах, де о. Дави-

дик мав свої-такі вилики. На освітньому, культурному, економічному та політичному полі працювали в Скільщині такі громадяни-діячі, як: о. Евген Олесницький, радник суду Лев Лесницький (оба вже покійники), д-р Евген Петрушевич, о. Михайло Мосора, о. Качмарський, Божок Федір та багато сільської інтелігенції. Вони то сільськими тенденціями промостили шлях цій високій національній свідомости Скільщини, яка оформилася в цьогорічному кооперативному святі. Про високо розвинену українську нац. свідомість Скільщини до війни свідчать кожні вибори до галицького сойму чи до парляменту. Скільщина ніколи не схрунила і вибирала на послів завсіди своїх людей. Богато скільщан служило і при Українських Січових Стрільцях. Кацапщина й алькоголь було б цього хіба не доказали. А щодо алькоголю, то нехай безіменний інформатор вибачить, коли зверну йому увагу на те, що до війни тріпала тим гріхом не тільки сама одинока Скільщина. Пили здорово підгіряни, пили подоляни, пила Гуцулія, дотримували їм компанії і скільські бойки. Тож вказувати пальцем за цей гріх на одинокуСкільщину троха несправедливо. Правдою є, що по війні просла народня свідомість Скільщини дуже значно, але нехай шановний дописувач не забуває, що просла вона буйно вже на приготованому ґрунті.

Семен Сородник.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 1. жовтня о. м. масло експортове брива 4·00 зол., масло десерове брива 3·80 зол., літра молока 0·29 сотиків, літра сметани 1·20 зол., копа яєць 10·30 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Четвер, 2. жовтня, год. 7·30 вечором „Селянська лицарськість" і „Паяци".

Пятниця 3. жовтня год. 7·30 веч. „Осінні маневри".

Субота, 4. жовтня, год. 7·30 вечором „Ізвільнений".

Театр Ріжнородностей (в Нар. Домі): Щодня „Хоробрий вояк Швейк".

Малий Міський Театр:

Щодня „Екзотична кузинка", комедія Версесіаля.

Кіна.

АПОЛЬО: Звукова фільма: Співець джезбенду (з Ол Джолзоном).

КАСИНО: Звукова фільма: Ревія Голівуду.

КОЛЬОСЕЙ: Нечинне.

КОПЕРНИК: Звукова фільма: „Упавший ангол". Відступник.

ЛЕВ: Звукова фільма „Ріо-Ріта".

МАРУСЕНЬКА: Звукова фільма: Упавший ангол. Відступник.

ОАЗА: Дівчина з Каїро.

ПАЛЯС: Звукова фільма: „Втеча від щастя".

ПАН: Людина сміху.

ПАСАЖ: Пат і Паташон серед людоїдів і звукові додатки.

ПРОМІНЬ: Тайна почтової скриньки. Виступ циганського хору та балькової орхестри.

ХИМЕРА: Ованя.

СІНЕВЕ: Джекі морякох. Знак Зорі (Фербенкс).

ФАТАМОРГАНА: Заборонений овоч.

УТІХА: Леґіон засуджених.

Програма радіо.

Пятниця 3. Х. 1930.

Варшава (1411,7) 16·30 Грамоф. плити. **Гельсінґсфорс** (221,4) 17·22 Музика. **Льондон** (356,3) 15·15 Танкова музика. **Берлін** (419) 16·30 Концерт. **Харків** (426) 16·00 Концерт. **Стокгольм** (435,8) 19·30 Концерт. **Рим** (441,1) 12·45 Радіоквінтет. **Прага** (486,2) 16·30 Музика. **Відень** (516,3) 17·30 Програма для молоді. **Будапешт** (550,5) 17·40 Орхестра. **Париж** (1724,1) 16·45 Концерт. **Ленінград** (1000) 16·00 Народня орхестра.

Запрошення.

По думці статті 6 статуту емеритального фонду для членів вол. міського Театру у Львові, запрошую дільних членів міських Театрів, а саме: артистів, членів хору, балету і орхестри, інспектора сцени, маляра-декоратора і перукаря, на збори, в метою вибрати 3 делеґатів з поміж дільних членів до Відділичної Комісії, які відбудуться дня 15. жовтня, себто в середу 1930 р. в год. 5-тій (17) полуд. в салі проб Великого Театру.

Львів, дня 25. вересня 1930 р.

Фр. І Ж И К в. р.
Віцепрезидент міста Львова.

632 3—3

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Репертуар Нового Українського Театру дир. П. Карабіневича 633

Дрогобич.
3. Х. Шукаю мужа.

Борислав.
4. Х. Танець Венери.

Печеніжин.
5. Х. Танець Венери.

Перша проба хору Т-ва „Львівський Боян" відбудеться в пятницю, дня 3. ц. м. в 7·30 вечором в малій салі Музичного Т-ва. Зголошення нових членів приймається перед пробами. — **Виділ.**

На „Рідну Школу" зложили Вп.: Д-р Людомир і маг. фарм. Ярослава Макух-Зарицькі — Львів 50 зол. замість повідомлень про своє вінчання; д-р Антін і Ольга Файґлі — Стрий 60 зол. замість прошення знайомих у своїм домі. — Вп. Жертводавцям складає щиру подяку **Головна Управа.** 657

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик, precizyjni, ґоодас за ґотівку і на рати від десятків літ з найліпшої сторони знана фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, пл. Марійська ч. 5 437

ПАСТІВНЬ коло Косова — на продаж 11 морґів ґрунту без будинків. — Зголошення тільки листовно під адресою: П. Журовська, Львів, вул. Богуславського ч. 14. 636 2—3

ПОТРЕБУЮ негайно до 2-ох хлопчиків (5 і 7 літ) здорової, совісної та лагідної вдачі панночки, українки. Іванна Кравиичева, дружина судді, Яворів біля Львова. 654 2—2

УНЕВАЖНЯЮ загублену військову книжочку видану П. К. У. в Бучачі Ілько Гах (Gach) 1890 р. 648 2—2

УКРАЇНЕЦЬ з Дону, високої освіти, бажає одружитися з інтеліґ. українкою що любить родину і ґрає на фортепяні. Для поширення торговельного підприємства бажані фр. мова та невеликий капітал. „Робітникові з В. Руч." До Адміністрації „Діла". 656

КІМНАТА, окремий вхід, вигідно мебльована, для одної або двох осіб, зараз до винайму. Вул. Тарновського 7. І. пов. праворуч, від 3—5 попол. 658 1-2

ПОКІЙ умебльований віднайму, евентуально з кухнею. Ґенінґа 8, бічна Личаківської. 661

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповідає **Олександер Костик**. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.